

Het ontstaan van de Broederschap

In 1450 verenigen zich enkele burgers van Zutphen tot eer van God, van de moeder Gods, Maria en van Sint Anthonius. Het doel van dit gilde, zoals het oorspronkelijk genoemd wordt, is in de eerste plaats gericht op het eigen zielenheil en daarnaast ook de beoefening van de liefdadigheid, door bijvoorbeeld armen te eten te geven.

Op 11 april 1451 keurt de overheid deze broederschap goed en legt de regels vast waaraan de broederschap moet voldoen. De 'belangstelling' voor Sint Anthonius heeft nl. ook te maken met het houden van zgn. questen.

Zutphen valt -ook in die tijd- onder het bisdom Utrecht. Dit bisdom kent zeven questen, genoemd naar Heiligen. Een quest is een soort kerkelijke bron van inkomsten. Een bedelprediker trekt van parochie naar parochie om geld bij elkaar te schrapen. Ten aanzien van de Sint Anthoniusquest gelden andere regels dan voor de overige. De Utrechtse geestelijken mogen zich nl. niet bemoeien met het innen van de Anthoniusquest, alleen betalen voor het verlenen van toestemming. De mensen geven veel want er is heilig ontzag voor het ronddragen van de relieken van deze heiligen die worden aangeroepen om hulp of bescherming. Interessant is de vraag wat men met dat ingezamelde geld doet, ze houden het voornamelijk zelf, want ze hebben het recht gepacht om een quest te houden. Van de opbrengst moeten de medewerkers betaald worden en de plaatselijke geestelijkheid krijgt wat en de bisschop wordt betaald voor het zegelen en oorkonden van de toestemming. Na 1500 groeit het protest tegen deze praktijken.

Sint Anthonius wordt weliswaar in verband gebracht met huidaandoeningen, maar is beter bekend als beschermheilige tegen de pest. Om gevrijwaard te blijven van pest of andere aandoeningen, wordt niet alleen betaald aan de Anthoniusquest, maar gaat men ook ter bedevaart. In de stadsrekening van 1439 staat dat 'Degelkens soon' op bedevaart gaat naar 'Senten Anthonys in Oestenrijcke'. Hij gaat ten behoeve van de burgers van de stad die in 1437-1438 erg te lijden hebben onder de pest en andere verschrikkelijke toestanden in en rond Zutphen. Zowel de stad als particulieren betalen deze onderneming. Kort hierna wordt de Broederschap opgericht. Het een houdt duidelijk verband met het ander.

De bezittingen

De Broederschap bezit een aantal boerderijen en landgoederen in Warnsveld, het Aalderink (1454) en de Gotink (1604) en in Hengelo (G) Riefel (1494), Groot en Klein Bannink (1683 en 1866) en Maalverink (1906) die worden verpacht.

Daarnaast is het Ruitershofje sinds 1784 in het bezit van de Broederschap, destijds een complex van 19 woningen op de Nieuwstad (Gasthuissteeg). Het complex aan de Berkelsingel werd in 1897 gebouwd. In 1983 koopt de Broederschap 2 bouwvallige huisjes aan de Melatensteeg, de nummers 41 en 43. Van een ingrijpende verbouwing is toen uit kostenoverweging afgezien. Wel laat deze aankoop zien dat het bestuur streeft naar uitbreiding van het complex. De Broederschap heeft eveneens de nummers 45, 47 & 49 in eigendom, tezamen met Berkelsingel 40.

In 1981 wordt het Ten Broeckhuis aan de Zaadmarkt 100 gekocht van het Wijnhuisfonds waarin 4 ruime appartementen zijn ingericht. Ook De Proostdij wordt gekocht van het Wijnhuisfonds, die deze in 1987 te koop aanbiedt. Het is een pand met een interessante geschiedenis en ondermeer bewoond geweest door de proost van de Sint Walburgiskerk. Het pand is onderverdeeld in drie appartementen en beschikt over een bijzonder mooie tuin, uitlopend op stil water dat onderdeel is geweest van de vesting Zutphen (Martinetsingel).

De schutspatroon

De Sint Anthony Groote Broederschap is gewijd aan Sint Anthonius Abt (250-356) uit Egypte, de eerste kluizenaar en de beschermer tegen de gevreesde ziekte van het Anthoniusvuur (ook wel Kriebelziekte genoemd, teweeggebracht door het eten van graan dat door moederkoren was aangetast). Hij wordt weliswaar in verband gebracht met huidaandoeningen maar is beter bekend als beschermheilige tegen de pest.

Sint Anthonius wordt afgebeeld met de kenmerkende attributen; de staf, het bedelklokje om de hals en het varken. 17 Januari is de 'jaardag' van St. Anthonius.

De Sint Anthony Groote Broederschap heeft als doelstelling (art. 2 van de statuten):

- a) Steun te verlenen aan (rechts)personen of groepen, die naar oordeel van het bestuur daaraan behoefte hebben, met namen ook aan personen, die weliswaar krachtens de bestaande Sociale Wetten beschikken over middelen om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien doch niettemin voor verbetering van hun levensomstandigheden verdere steunbehoeven;
- b) In materiële of immateriële zin bij te dragen tot verbetering en/of instandhouding van de leefbaarheid binnen het werkgebied van de stichting, zowel ten behoeve van (rechts) personen als van groepen.

Hieraan wordt op tweeërlei wijze uitvoering gegeven:

- 1) Het voorzien van woonruimte in het bijzonder voor de in de doelstelling nader gespecificeerde groepen.
- 2) Het genereren van inkomsten uit verhuur van woningen pacht uit boerenbedrijven en landerijen teneinde de voor de uitvoering der doelstellingen benodigde middelen te creëren.

Administratie en beheer

Aan de Stichting BOG is de administratie en het beheer van onroerend goed in Zutphen uitbesteed. Het beheer van landerijen buiten Zutphen is aan van Lanschot Nannenga Naus Rentmeesters opgedragen.